

Op weg naar de *Stad Amsterdam*, om weer mee te zeilen in het kielzog van Darwin, raakt onze verslaggever in een ziedende zandstorm.

DOOR MARTEN MINKEMA

Beagle **BERICHTEN (10)**

IN een groezelig lijntoestel vlieg ik naar Bahia Blanca, een Argentijnse kuststad ten zuiden van Buenos Aires. Daar ligt de *Stad Amsterdam* klaar voor vertrek naar Patagonië. Beneden glijdt de onafzienbare pampa voorbij, waarover Charles Darwin te paard naar hetzelfde doel reisde. Mijn buurman heet Armando, een gepensioneerd cardioloog. Volgende maand hoopt hij 83 te worden en hij vliegt deze route wekelijks. Armando wil weten of ik een fijn boek lees. Nou nee. Het is eigenlijk een heel onsympathiek boek, geschreven door de Amerikaan George Friedman, een expert op het gebied van geopolitiek. In *The Next 100 Years – A Forecast for the 21st Century* wijst hij op de onvrijheid van naties. Het gedrag van staten hangt af van hun ligging op de kaart. Ze voeren oorlogen omdat ze aan zee liggen of juist niet, of simpelweg omdat een ander land in de weg zit. Zijn boodschap: deze eeuw komt er weer oorlog tussen Amerika, Japan en Duitsland. Goedwillende burgers en zelfs de beste politici en diplomaten doen daar niks tegen. Die kunnen alleen wat rommelen in de marge en meesurfen op de golven van de geschiedenis. Niks evolutie van de civilisatie en het gezond verstand. Friedman is ook patriot en weet zeker dat zijn land gaat winnen. Dit wordt de eeuw van Amerika, nog meer dan de vorige eeuw. Armando heeft goed geluis-

terd en begint nu aan een antwoord: 'Ik heb twee dochters in Amerika.' Dan breekt zware turbulentie ons gesprek doormidden. Door het raampje kijk ik in diepe wolkenkraters en we trekken onze gordels stevig aan. Even plotseling houdt het schokken weer op, maar de lucht kleurt nu viesbruin. We zitten aan de foute kant van iets, maar van wat? Het vliegtuig daalt snel, als voor de landing, maar die komt niet. Een paar honderd meter boven de grond blijven we steken met de neus omhoog, terwijl de motoren steeds een extra boost geven alsof we nu toch echt het asfalt gaan raken. Tegelijkertijd klinkt een merkwaardige trillende pieptoon uit de staart. Soms is er zicht op de pampa, meestal gaat alles schuil achter het dikke bruine scherm en zo scheren we tien minuten voort. Dan klinkt de gezagvoerder. Hij houdt een lang verhaal, een beetje gejaagd en onverstaanbaar door de intercom. De cardioloog kijkt mij aan als bij een slecht-nieuwsgesprek: 'Dit is niet goed voor mijn hart,' mompelt hij. Naast hem grijpt een Argentijn met beide handen naar z'n hoofd. We zitten in een zandstorm, zoveel is nu duidelijk. Ik voel mij nog een buitenstaander, maar dat is natuurlijk flauwekul. Bovendien: de natuur is verspillend en wie zijn wij eigenlijk om gespaard te blijven? Hier beneden wandelde tot tienduizend jaar ge-

leden de reuzenluiaard *Megatherium*, die zes meter hoog op zijn achterpoten stond. Een ontroerend logge planteneter waarvan pootafdrukken in de klei zijn gevonden naast voetstappen van de mens. Die hebben samen een stukje opgelopen. Maar de reuzenluiaard is dood en niemand die er nog een traan om laat. En dan al die indianen die hier zijn neergeschoten vanwege de geopolitiek van de negentiende eeuw. 'Bahia Blanca verdient het nauwelijks een dorp genoemd te worden,' schrijft Darwin in *De reis van de Beagle*. 'Het is niets meer dan een paar huizen en soldatenbarakken, omringd door een diepe greppel en een versterkte muur. (...) De regering in Buenos Aires beging een onrecht door het met geweld in te nemen (...) Vandaar dat fortificaties hier onontbeerlijk zijn, vandaar ook dat er zo weinig huizen en zo weinig in cultuur gebracht land buiten de muren te vinden is. Zelfs het vee is niet veilig voor de aanvallen van de indianen, voorbij de grens op de vlakte waar het fort staat.' Daar meldt de gezagvoerder zich weer met de woorden 'Mea culpa'. Landen is onmogelijk. Het vliegtuig maakt een steile klim en we vliegen terug naar Buenos Aires. Zouden we genoeg kerosine hebben? Dit lijkt mij echt zo'n maatschappij die dat bezuinigt op iedere druppel. Nu voel ik in elke vezel hoe volkomen machteloos ik ben. Dat geeft rust, de angst glijdt van me af. Die George Friedman kan ook de pot op. Maar hij heeft nu even gelijk: we worden beperkt door waar we zitten. De *Stad Amsterdam* zal zonder mij vertrekken, ik zak weg in mijn stoel en probeer wat te slapen.

MEER BEAGLE OP PAG. 12 ►